

TUTKU ve KORKU

Engin PEKYILMAZ - *Elektrik-Elektronik Mühendisi*

engin.pekyilmaz@emo.org.tr

Uçmadan (çoğu zaman(!)) adını özgürlük kelimesiyle aynı cümlede geçirebilen belki de tek tutku, motosiklet sürmektir. Hatta internette video paylaşım sitelerinde kolayca ulaşabileceğiniz birçok motosiklet reklamının da ana unsurunu bu kelime oluşturmaktadır. Genellikle kuşlarla, uçmakla ya da adalet ve refah seviyesinin yüksekliği gibi değerlerle zihnimizde çağrışım yapan bu kelimenin en ucuz kara taşıtlarından biri olan motosikletleri de kapsıyor olması, insanların hayatlarının bir yerinde bu tutkuyu deneyimleme arzusunu körüklemektedir.

O halde içimizi böylesine kıpır kıpır yapan ve tutku ile dolduran bu heyecan verici makineler ailelerimiz ve sevenlerimiz tarafından neden istenmiyor diye sormadan geçemiyor insan. En basit ve bilindik haliyle cevabımız, trafik kazaları ve olağan ağır sonuçlarını hemen hemen her gün haberlerde görüyor oluşumuz ve sevdiğimiz böylesine trajik olaylardan koruma isteğimizdir. Yazımda bu konuyu tamamen kendi deneyimlerim ve düşüncelerimle irdeleyerek, siz değerli okuyucularımıza sunmaya çalışacağım.

İlk olarak motosiklet, denge işidir ve kolayca hemfikir olunabileceği üzere yürümek, koşmak, bisiklet sürmek vb. disiplinlerde hayatınızda bir kere düştüyseniz, kesine yakın bir olasılıkla motosikletten de düşüleceği bilinmelidir ve sürüş potansiyelleriniz(yarış vb.) limitlere ulaştıkça düşme olasılığı da logaritmik olarak artacaktır. Yani aynı mantık ile eğer sürücü trafik içerisindeki sürüşlerini, kanunlar ile belirlenmiş limitler dahilinde ve kendi mevcut becerileri oranında kontrollü bir şekilde yaparsa, düşme ihtimali de ciddi oranda azalacaktır.

İstanbulpark, 5. Viraj, Ağustos 2020, Engin Pekyılmaz

Yukarıdaki paragrafta özetin de özeti olan güvenli ve kurallara bağlı sürüş plânlamamızda bile "kaza oranı sıfır olur" diyemiyor oluşumuz, motosiklet sürerken bedenimizi koruma mecburiyetimizi kanıtlamaktadır. Burada altını çizmemiz gereken bir diğer husus da insanoğlunun biyolojik sağlamlığının kendini ancak kendi potansiyelleri ile ulaşabildiği sürat koşullarında korumaya yettiğidir. Usain Bolt'un efsanevi 44.7km/h hıza ulaşmasının yanında ortalama bir

insan ancak 20km/h hıza ulaşabilmektedir. Siz okuyucularımı verilerle fazla boğmadan, basitçe bir çıkarım yapmak istersek, 20km/h üzerinde düşme/çarpma darbeleri için bedenimizin sakat kalmamak ya da hayatta kalmak ile ilgili bir savunması bulunmamaktadır. Bu nedenle; ister 50km/h yapabilen şehir içi kullanım amaçlı scooter olsun, ister 300km/h yi geçebilen yarış motosikleti olsun

bedenimizi korumak için belli önlemler almak mecburidir.

Bu önlemlerin başında hayati öneme sahip olan kask gelmektedir ve motosiklet sürerken kullanılması yasalarla da zorunlu kılınmıştır. Kasklar kullanım amacına ve bütçeye göre birçok farklı modelde üretiliyor olmasına karşın, trafikte yaşanan kazaların analizlerinde yaklaşık %40 oranında ilk darbenin çene ve/veya ön kısımdan(yüz kısmı) gelmesi nedeniyle "full face" olarak tabir edilen kaskların kullanımının, kafa bölgesi yaralanmalarında çok ciddi anlamda koruma sağladıkları kanıtlanmıştır. Bu kasklar tercih edilirken ilgili "European Standards" yanında "Sharp" ve "Snell" gibi bağımsız test kuruluşlarının darbe korunumu testlerinden de geçmiş olması dikkate alınmalıdır.

Motosiklet ile kaza analizlerine bakıldığı zaman dikkat çekici diğer bir husus ise, düşen kişilerin yere temas anında ellerini refleks olarak kullanıyor olmalarıdır. Bu durum bebeklik dönemlerimizden itibaren yıllar içerisinde her düşüşümüzde daha az canımızın yanması için yaptığımız öğrenilmiş bir refleksin sonucudur. İlk temasta sürtünme kaçınılmaz olacağı için, kullandığımız motosikletin tarz ve modeline uygun bir eldiven muhakkak kullanmalıyız.

Bir diğer yadsınamaz husus ise ortopedi alanın belki de en uzmanlık gerektiren konularından birisi olan ayak ve ayak bileği korumasıdır. Ayak kısmı koruması ile ilgili en ilginç bilgi(bu benim de başıma geldi) motosikleti sürmezken bile (yıkarken, basit bakımlarını yaparken, inip binerken vb.) düşürebildiğimizdir. Şu an piyasada satışta bulunan en hafif scooterın bile 100-110kg ağırlığında olduğu düşünülürse, ayaklarımızı bilekten itibaren koruyan ve bu amaçla üretilmiş botların motosiklet ile her temasta giyiliyor olması önem arz etmektedir.

Bilimsel değeri olmasa da(!) bizzat yaşadığım 37 kazadan (düşmeden) sonra (canlı ve video olarak tanıklık ettiklerimle bu sayı binleri bulmaktadır), eğer 50km/h hızın altında sürmeye and içtiyseniz bu kadar koruma yeterlidir. Ancak unutmamak gerekir

ki tüm motosikletler bu hızı geçmektedir ve siz de trafik ile uyumlu olabilmek için bu hızın üzerinde sürmek zorunda kalacaksınız. 50km/h hız üzerinde yaşanan kazalarda iki husus dikkatimi çekmektedir. Birincisi, düşme anında yerle ilk temas şiddetinin artmasıdır. Temas şiddetinin artması prensip olarak sadece el, ayak ve kafa değil, beraberinde dizler, kalça, sırt, omuzlar ve dirseklerin de darbeden korunması için önlem alınması mecburiyetini doğurmaktadır. Bu amaçla üretilmiş pantolon ve montlardan (otoban hızlarında ve pist koşullarında ise özel olarak üretilmiş tek parça tulumlardan) kullanılması elzendir. İkincisi ise asfalt ile sürtünme süresine bağlı olarak sürtünen yüzeyde ortaya çıkan ısının kıyafette sonlandırılabilmesidir ve bu ancak kullanacağınız motosikletin tarzına göre seçilmiş materyaller ile üretilmiş olan kıyafetlerin tercih edilmesi ile mümkündür.

Sonuç olarak eğer yazımızda bahsi geçen ekipmanlar ile kurallar dahilinde sürüş yapıyorsanız, çok büyük ihtimalle düşüğünüzde canınız çok yanmayacak, korkulan sonuçlar doğmayacak ve düştükten sonraki en büyük probleminiz, bir sonraki sürüşünüze motosikletinizin tamir süresinin yetişip yetişmeyeceği olacaktır.

Son söz; ekipmanla sür, güvenli sür, bir ömür sür!

AKADEMİK BİLİM TERİMLERİ SÖZLÜĞÜ YAYINA AÇILDI

Yaklaşık elli bin civarında terimin ayrıntılı tanımlarının yer aldığı ve bu terimlerin çok dilli karşılıklarına yer verilen "Akademik Bilim Terimleri Sözlüğü" açık erişimde kullanımda, sözlüğe <https://terimler.org> adresinden ulaşabilirsiniz.